

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Adunare poporală în Haşeg.

— Convocător. —

La adunarea poporală, ce se va ţine Sâmbătă, în 6/19 August (sărbătoarea Schimbării la faţă) la oarele 3 p. m. în piaţa oraşului Haşeg.

Ordinea de zi:

- 1) Deschiderea adunării.
- 2) Discutarea situaţiei politice.
- 3) Sufragiul universal.
- 4) Proiectele militare.
- 5) Rezoluţiune.

Fraţilor!

Starea tristă, sub care geme întreg poporul ţării cere dela noi dela toţi, ca cu mic cu mare să ne ridicăm glasul de protest şi de rugămintă pentru aflarea leacului, care să aducă binele şi fericirea cetăţenilor acestei ţări şi pacea între popoarele ei.

Fraţilor!

La glasul chemător al nostru, ne-au răspuns şi vor veni, ca prin înţeleptul lor graiu, să ne lumineze minţea şi să ne aprindă dragostea inimii:

Gheorghe Pop de Băseşti, preşedintele partidului naţional român, Dr. Teodor Mihali, preşedintele clubului deputaţilor naţionalişti.

Dr. Vasile Lucaciu.
Dr. Iuliu Maniu.
Dr. Aurel Vlad.
Dr. Ştefan C. Pop, deputat dietal.
Dr. Ioan Suciu.
Dr. Iustin Marşieiu.
Dr. Romul Veliciu,
Vasile Goldiş, directorul ziarului Românul.

Dr. Samoil Vladoane.
Dr. Valeriu Branşte.
Dr. Iustin Pop.
Dr. George Girda.
Ioan Moţa.
Vasile Demian, deputat dietal.
Vasile C. Osvadă.
Ioan Vasii, fruntaşul ţăran bănăţean şi Dr. Nicolae Comşa.

Fraţilor!

Veniţi cu toţii la adunare, să le dăm şi lor, să ne dăm şi nouă cinstea.

Haşeg la 7 August 1911.

Dr. Gavril Suciu m. p.
preşedinte.

Dr. Victor Bontescu m. p.
secretar.

Convocatori:

Paul Oltean, Nicolae Teodosie iun., Marcu Doboiu Nacu, Jan Straitariu, Doboii Todor, Marcu Jau, Ioan Nemeş, Alex. Jeleidinţan, Nicolae Doboii, Avram Popesc, Nicolae Doboii, Dugaciu Mihaiu, Marcu Copil, Ioan Anghel, Lazar Buzdugan, Doboii Mărcuţ, I. Zerie, Ioan Murar, Nicolae Teodosie, Murar Ianes, Nicolae Timar, Vasile Petresc, Alexandru Jau, Todor Doboii Nacu, Silviu Ciuciu, Pamas Petric, Petruţ Timar, Alexandru Popesc, Zerie Doboii, Todor Doboii Birlea, Alexandru Motoc, Marcu Ivancu, Dr. Cornel Popescu protopop gr. or., Virgiliu Popovici, Dr. I. Jantea, Dr. Fabius C. Bontescu, Benjamin Ardelean, Ioan Pop, Victor Pop, Petru Ciachi, Liviu Virvoniu, Victor Ungur, Antanasie P. Bologa, Nicolae Muntean, protop. Petru Nandra, Ladislau Nandra, George B. Reitescu, Ioachim Ellu, Vasile Cetăţean, Michail Iubasiu, Petru Armean, Nicolae Cerbicean, Octavian Piso, Dr. Nicolae Brinzeu, Petru Stoica, Simion Bohariu, Pompeiu Popescu, Ioan Vasii, Petru Cheţian, Thoma Mircea, Dr. Toma Vasinca, Dr. Toma Ienciu, George Nicola, Silviu Barbescu, Dr. Mihail Tirea, Petru Clecan,

Georgiu Medrea, Aurel Medrea, Simeon Albu, Septimiu Ionas, Nicolae Zugrav, Fantana Ioan, Branga Dumitru, Branga Ilie, Ioan Boieriu, Dumitru Sgavardea, Adrian Ganea, Atanasie Daju, Nicolae Mihaşiu, Ioan Szálteky, Ciora Ioan.

Khuen şi reforma electorală.

Contele Khuen s-a decis să facă în aceasta eră obstrucţionistă, un pas hotărâtor pentru votul universal. Cu datul de 5 August c. Nr. prezidial 4988 a adresat o circulară şcoalelor de drept superioare şi corporaţiunilor sociale, economice şi culturale, nu ale ţării, ci singur ale Maghiarilor, solicitându-le părerea şi punctul de vedere asupra marelui probleme a reformei dreptului electoral.

Cuprinsul acestei circulare este următorul:

„Reforma dreptului electoral este problema cea mai apropiată a legislaţiunii — aşa începe circulara — şi dela rezolvirea ei norocoasă atarnă marile interese ale dezvoltării viitoare a naţiunii“.

Spune apoi, că pentru pregătirea proiectului electoral vrea să cunoască şi aprecieze toate punctele de vedere şi că a dispus, ca oficiul statistic să prelucre de urgenţă datele recensământului de pe 1910, prin cari au să se clarifice toate chestiunile, ce joacă rol la aceasta reformă. Apoi continuă astfel:

»Dar în afară de îndrumarea prin datele statistice, aflu de lipsă să cunosc din păreri bine precizate, cari se ridică după posibilitate preste curentele politice de zi şi preste punctele de vedere de partid, concepţia acelor factori ai vieţii ştiinţifice şi sociale maghiare, cari pot să ţină cont de-a li-se lua în considerare părerile. Asemenea vreau să cunosc părerea acelor cercuri economice de specialitate, cari petrec cu atenţiune zilnic chestiunile practice ale ţării, îi simt nevoile şi cercă modalităţile de sanare.

Spre acest scop mă adresez cu deplină încredere la acei factori ai vieţii publice, la a căror păreri ţin mult şi dintre cari o parte s-a ocupat şi până acum cu problema reformei electorale din punct de vedere practic sau teoretic.

Rog deci pe onor. ... să supună la o apreciere serioasă chestiunile principiale ale reformei dreptului electoral şi să binevoiască a-mi face cunoscut punctul său de vedere în aceasta chestiune, încă în decursul anului, iar dacă e posibil cât mai curând.

Natural, că părerile numai aşa vor face un serviciu bun cauzei, dacă factorii respectivi vor expune nu numai direcţia fundamentată a punctului lor de vedere, care de altfel la unii este cunoscută, ci să lumineze întrebările prin o motivare detaliată.

Circulara aceasta s-a trimis facultăţilor de drept ale universităţilor din Budapesta şi Cluj, tuturor academiilor de drept, Reuniunii maghiare de drept, Consiliului regnicolar de instrucţie, Reuniunii maghiare de ştiinţele sociale, Societăţii ştiinţelor so-

cială, Ligei de drept social, Reuniunii agricole regnicolare maghiare, Societăţii agricole maghiare etc. partidului socialdemocrat din Ungaria, însoţirii regnicolare populare catolice etc.

Aceasta este circulara contelui Khuen. Dacă am trăi în stări normale, dacă Ungaria ar fi ţara adevăratelor libertăţi individuale, cât şi a singuraticelor popoare, un astfel de pas al unui ministru, o atenţiune deosebită a lui faţă de cele mai însemnate instituţii sociale şi culturale din ţară, ar merita toată lauda.

În faţa unei reforme atât de ponderoase, o astfel de atitudine a unui ministru ar fi un lucru corect şi patriotic.

Dar noi trebuie să judecăm ori ce atitudine a guvernului sau a unui ministru, nu numai din punct de vedere general, ci mai mult în raport cu împrejurările reale, în cari dăinuieşte şi se scurge viaţa publică de stat. Şi din acest punct de vedere, acţiunea aceasta mai nouă a lui Khuen de o parte pierde mult din ponderozitatea ei, de altă parte ea apare tendenţioasă şi astfel e condamnabilă.

Vedem cu toţii, că obstrucţia în cameră e în toiul ei. Opoziţia pretinde, ca guvernul să ia dela ordinea zilei proiectele reformei militare şi să rezolve mai înainte problema reformei dreptului electoral. Prin circulara recentă contele Khuen a intenţionat să ia apa dela moara opoziţiei, să arate lumii că guvernul se ocupă serios cu rezolvirea problemei electorale şi astfel să prezinte indirect lupta opoziţiei, ca de prisos, ca pornită numai din răzburare, o luptă, care numai atunci ar fi îndreptăţită, dacă guvernul nu s-ar arăta înclinat a realiza reforma electorală. Cu alte cuvinte, circulara lui Khuen nu e isvorită din interes sincer pentru sufragiul universal, ea este o trăsătură de şach, un mijloc pentru desarmarea obstrucţiei.

Vom vedea într-o cât aceasta manoperă îşi va ajunge scopul.

Conziderat din punct de vedere al situaţiei reale, al statului poliglot, cum de fapt este Ungaria, procedeul lui Khuen este păcătos şi condamnabil. Khuen se adresează, afară de şcoalele superioare de drept, la toate societăţile sociale şi economice mai de seamă, dar numai maghiare. Cum? Noi ştim, că Ungaria este alcătuită în jumătatea ei şi mai bine din naţionalităţi, din popoare nemaghiare. Ei bine, cine, care instituţie din cele recercate prin circulară să expună vederile şi părerile populaţiunii nemaghiare faţă de reforma electorală? Care din ele ne cunosc pe noi, ne ştiu păsurile şi ne simt nevoile zilnice? Putem afirma cu conştiinţa liniştită, că nici una. Atunci cum rămâne cu dorinţele şi aspiraţiile unei jumătăţi a ţării? Contele Khuen va avea părerile numai a compatrioţilor noştri maghiari, căci pe noi nu ne reprezintă nici una din reuniunile vizate.

Contele Khuen prin procedeul său şi-a dat aramă pe faţă, şi-a arătat colţii ascuţiţi ai şovinismului său. Pentru el, întocmai ca pentru cei mai craşi şovinişti, popoarele nemaghiare şi în special noi Românii suntem o cantitate neglijabilă, când e vorba de drepturi ori de conzideraţii loiale, dar suntem buni când ni-se cer soldaţi şi bani pentru vistieria ţării.

Dacă contele Khuen s'ar fi lăpădat de haina şovinismului şi intoleranţei, trebuia să ceară prin circulara sa, alătura de instituţiile maghiare, părerea şi la două instituţii regnicolare române, cari sunt: „Asociaţiunea“ şi partidul naţional român. Ambele acestea cuprind totalitatea poporului român din patrie, una în privinţa culturală, economică şi socială, cealaltă în privinţa politică. Sunt deci regnicolare, ca ori care din instituţiile maghiare, cărora Khuen le solicită părerile.

Şi în chipul acesta, Khuen ar fi găsit dacă ar fi voit, instituţii de felul acesta şi la celelalte popoare.

Înferăm aceasta procedură a guvernului, nedreaptă, şovenă şi exclusivistă, cu atât mai mult, căci ea se pare a arunca o umbră sinistră asupra felului de rezolvire a problemei reformei electorale.

Vrea Khuen şi ciracii săi să facă sufragiul universal exclusiv în favorul rasei maghiare?

Pentru votul universal. Duminică s-a ţinut o impozantă adunare poporală în Peczel. Oratorii Benedek (justist) şi Lehel Hedervary (kosutist) au pledat între aprobări generale pentru introducerea de urgenţă a votului universal, egal şi secret.

Adunarea convocată pe Duminică de partidul justhist la Körmend a fost oprită de autorităţi pe motivul ridicol, că convocării adunării, între cari şi deputatul cercual Beck, nu oferă destulă garanţie pentru decurgerea liniştită a adunării.

Camera. În şedinţă de ieri a camerei iarăş n-a ajuns la discuţie proiectul reformei militare. S-au dat mai multe petiţii, asupra cărora s-a făcut iarăş votare nominală. A făcut apoi Polonyi o interpelaţie urgentă, dar ministrul de comerţ nu i-a răspuns. La finea şedinţii s-au făcut votările nominale amânate de Sâmbătă.

Austria şi pacificarea Albaniei. Ziarul »Zeit« din Viena vorbind de pacificarea Albaniei constată, că Austro-Ungaria, care din cele mai vechi timpuri — graţie protectoratului cultural ce l-a exercitat — se bucura de încrederea Albanezilor, a pierdut acum această simpatie, dacă nu de tot, dar în foarte mare măsură. Şi aceasta, pentru că energica ei intervenţiune, aşteptată de Albanezi nu s-a produs. Cabinetul din Viena s-a mulţumit să intervină în mod amical pe lângă guvernul turc.

Prin această atitudine ne-am instrăinat pe albanezi, iar pe muntenegrezi i-am făcut adversari şi mai potrivnici. Protectoratul nostru cultural ne dădea un drept

Insoțirea industrială brașoveană de mobile ca membru al însoțirii de credit centrala regnicolară.

Magazin de mobile:

in depozit: aranjamente de odăi de dormit, de prânz, odăi pentru domni și de salon. Primește a aranja complect locuințe, birouri și bucătării. Pregătește articoli de comerț și tapiserie.

Se află mobile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă cu preț convenabil pe lângă condiții favorabile. Strada Vămei 36. Visitare fără obligament de cumpărare. Proiect de spese gratuit. Palatul Czell.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

Table with columns for 1910 (17 Iulie), 1911 (9 Iulie, 16 Iulie). Rows include 'Activ' (Reser. metal, Argint și diverse monede, Portofoliu Român și străin, Impr. pe efec. publice, etc.) and 'Pasiv' (Capital, Fond de rezervă, Billete de Bancă in circulațiune, etc.).

Concurs.

La oficiul orașenesc de amănare a ajuns in vacanță și este prin urmare de ocupat un post de oficial pentru rațiocinai.

Pentru ocuparea postului deschidem concurs.

Postul din chestiune este votat cu leafă fixă anuală de 1500 cor; bani de curtel 300 cor. pe an; și drept la cinci quinvenalii de câte 100 cor.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și prezenta rugărilor — scrise cu mâna proprie și timbrate după prescriptele legii — la magistratul orașenesc până'n 26 Aug. a. c. la 12 oare din zi; la petițiuni sunt a se adneca documentele de probațiune despre; etate, — atestat de boțez, — viață nepătată; împlinirea obligamentelor militare, ocupațiunea de până acuma precum și despre capacitate și cu deosebire despre pregătirea școlară mai cu samă in speci-alitatea rațiocinilor.

Provocăm totleodată pe petenți a declara in petițiunile lor, cum au do cuget să prestea cautiunea cerută, Brassó in 2 August 1911.

1583. 1-2 Magistratul orașenesc.

"ECONOMUL"

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni. Centrală in Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-Miklós 26. Filiale in Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social in 4000 acțiuni

K. 400.000
Fonduri de rezervă „ 290.000
Fonduri culturale și de binefacere „ 15 000
Depuneri spre fructificare peste „ 2 000.000
Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2 % până la 5 1/2 % după sume și stabilitate; iar dela corporațiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7 % și 8 %. Acordă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7 %.

Acordă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6 % și 7 %.

"Economul" ajută, ca să se înființeze in comune bănci sâțești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind, Măciacaș Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău și Cătina. Feiurd și Cuzăplac.

"Economul" mijlocește cele mai efține asigurări pe viață și contra focului.

Se caută o bucătăreasă

bună pe timp de 10 zile și anume dela 25 August până la 4 Septembrie st. n.

Informații la administrația Gazetei.

Hotel Central

Nr. 1

Renovat din nou, odăi frumoase și sănătoase. Prețurile dela 2 coroane in sus. Sală mare pentru nunți, banchete, baluri,concerte, etc. Bucătărie renumită. Restaurant in Grădina Hotelului. Vinuri curate de Ardeal, Bere Steinbruch, Serviciu prompt. Omnibus pentru gară la toate trenurile. IOSEF WYHANEK, Hoteller.

Aviz!

Subscrisul atrage atențiunea On. public românesc din Brașov și dela sate in deosebire apeles la sprijinul inteligenței române și on. Preoți a mă sprijini ca măestru român zugraf și văpsitor.

Stau la dispoziția on public cu cele mai nouă și moderne modele din München, Berlin și Boemia. Pentru inlesnire pot fi avisat printr'o carte poștală la adresa

Nicolae Arsu, sen. Măestru, Zugrav, Văpsitor. Strada Biserici române (Brașovul-vechi) Nr. 9.

Avis.

Se primesc imediat 2 ucenici la măcelăria d-lui Vasile Oltean, măcelar, Brșșov târgul Cailor Nr. 12.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1911 și până in 1 Oct. st. n. 1911.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta: I. Trenul mixt la ora 6-36 min. dim. II. Tr. accel. (peste Cluși) la 6. 1.48 m. p. m. III. Trenul de pers. la ora 7-40 min. séra. IV. Tr. accel. p. Arad la orele 10-05 m. séra. V. Tr. accel. p. Arad la orele 6-00 min. dim.

Dela Brașov la București: I. Trenul de persóne la ora 2-46 m. dim II. Trenul mixt la orele 11-05 m. p. m. III. Trenul accel. la ora 2-40 min. p. m. (ce vine pe la Cluși). IV. Tren mixt la orele 6-40 séra.* (* căre circulă numai la Predeal). V. Tren accel. la orele 5-26 min. dim.* (* până la 15 Noemvrie).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu) I. Trenul mixt la ora 9-41 min a. m. II. Trenul mixt la ora 3-04 min. p. m. III. Tren mixt la ora 10-26 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș: II Tren de pers. la ora 4-37 min. dim. V. Tren la ora 8-51 minute dimineața.* III. Tren la ora 1-22 minute p. m. are legătură până la Nagyszeben sos. 8-59 seara). IV. Tren la ora 3-27 minute p. m.* V. Tren la ora 5-51 minute p. m. (Fekete halom.)

Sosirea trenurilor in Brașov:

Dela Budapesta la Brașov: I. Tren acc. p. Arad la orele 5-16 m. dim. II. Trenul de persóne la ora 7-53 dim. II. Tr. accel. peste Cluși la 6.2-25 m. p. m. IV. Trenul mixt la ora 8-56 min. séra. IV. Trenul accel. la ora 10-04 seara.

Dela București la Brașov: I. Tren. de pers. la ora 6-00 min. dim. (numai dela Predeal). II. Trenul accel. la ora 1-30 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj). III. Trenul pers. la ora 5-10 m. p. m. IV. Trenul mixt. la ora 10-6 min. séra. V. Trenul accel. la ora 9-44 min. seara.* (* până la 15 Noemvrie).

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu). I. Trenul mixt la ora 7-15 min. dim. II. Trenul mixt la ora 1-22 min. p. m. III. Tren mixt la ora 7-14 séra.

Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu: I. Tren la ora 6-47 min. dimineața. II. Tren la ora 10-20 min. a. m.* III. Tren la ora 11-55 min. a. m. IV. Tren la ora 7- minute p. m.* V. Tren la ora 9-32 minute (* dela Feketehalom.)

„Deganin“ contra gândacilor

Bucură-te doamnă dragă, că incurând nu vei mai avea gândeci (șvabi) în bucătărie, căci firma românească:

F. A. Degan, din Fiume

(Postafiók Nr. 163 a inventat un prav nou, „Deganin“ care e cel mai bun și pe toți li omoară.

Costă 1 kgr. 3 coroane. Mai puțin ca un 1/2 kgr. nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma sus numită.

Dacă comandez 4 kgr. de cafea, atunci cere și 1 kg. „Deganin“. căci 5 kgr. se trimit franco.

In Fiume toți vorbasc de pravul „Deganin“, căci l'au probat cu mare rezultat.

Cere gratis și preț curent românesc pentru cafea bună!!

„Deganin cu mare efect.“

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcânia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul său de inormentare bogat asortat in cari töte obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sieriuri de metal ce se pot inchide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieä a tuturor sieriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejăru.

Depou de cununii pentru monumente și plăntici cu prețurile cele utai moderate.

Representanță de monumente de marmură, caré funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru véuēt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută prompt și ieftin, i au asupră-mi și transporturi de morți in străinhătate.

La casuri de mörte a se adresa la Telefon interurb. 405. E. Tutsek.